

I KA HAKEW N'I KA WAJIBI KOKETAW KUNBEN YOROLA

Nin kunnafoni in ye e ta ye:

- ✓ i si ma san 18 sɔɔ
- ✓ I nana ka a sɔɔ mansaw tɛ, i kelen walima i ni du wɛrɛ mɔɔw
- ✓ kalifayɔɔ nɔfɛ (min bɛ wele fana ko diɲɛ ka lakanali) Itali kɔɔ.

I lakanalen don nin jamana in kɔɔ.

Erɔpu, mago o mago ma san 18 bo, o be jate denmisenni ye ani a ka kan ka deme **kerenkerennen sɔɔ**.

➤ JON BENA I DEME?

Sabu i be yan i mansaw ko, baliku were min be wele ko **kolosilikela lasigiden** bena i deme i magow la. Nin mago in ni jamana jemogow te jɔɔɔn je sira la.

Ni a ye a sɔɔ i ni i ka kolosilikela lasigiden ma jɔɔɔn ye folo, i ni u bena jɔɔɔn ye sɔɔni.

Fo yan, jemogow bena baliku were di i ma ka i deme ni ka i nonabila.

➤ KOLOSILIKELA LASIDEN JOYORO YE MUN YE?

I ka kolosilikela lasigiden be i mago be bee jefo i ye i mago be a la ka fen o fen don i ka toli kunkan ani ka i deme ka jaabi sɔɔ i ka jininkaliw la Baarakela tow fana bena i deme o jininkaliw la.

I ka kolosilikela lasigiden be a fo jamana jemogow ye i mago be min na, ka i laadi ani ka i deme ka hakilina numanw ta.

I be se ka i magow fo tuma bee ani i ka miiriw ani ka i hakilinata fo i ka kolosilikela lasigiden ye.

Ni geleya be i ni i ka kolosilikela lasigiden ce, a jefo baarakelaw ye.

I be se ka deme ni jukɔɔmatintin jini baarakelaw fe tuma bee. I kana siran, geleyaw be se ka jenabo jɔɔɔn fe!

Kanyelemala do be se ka i deme ka kuma kan na i be min faamu. U jɔɔɔɔ ye ka e ni tow ye min fo lase a cogo la.

I be se ka mun ke ni i be fe ka i kanbo i ka denbaya ma?

Ni i te a don i ka denbaya be yorc min na, walima u kibaroya tununa i la, baarakelaw bena i deme ka i ka denbaya jini.

Ni denbaya be i bolo Erɔpu, i be fen o fen don i denbaya kunkan, o bee fo baarakelaw ye.

I kolɔsi, mɔgo dɔw be se ka i bila farati la

I be se ka miiri ka bo o jamana konɔ wala mɔgo dɔw be i lasɔn ka boli.

A be se ka ke geleya ye e ma ani i be se ka kolɔɔ juguw sɔɔ i kalifayɔɔ seben ko la. Kuma ni i ka kolɔsilikela lasigiden ani baarakelaw ye [JJ ka a pereperelatige], i be se ka cogoya jefo u ye ani u be se ka i laadi.

➤ I BENA MUN Sɔɔ?

I be deme suguya caman sɔɔ ka i to ka jamana jemɔgo makɔnɔ ka i ka kalifayɔɔ jinini seben segesege. O be wele **ko kunbenni**.

Baarakelaw bena i nininka ka a sementiya ko i ye kunnafoniw sɔɔ nin gafe in konɔ. Ni i ma nin gafe in yorc dɔw faamu walima ni jininkali do be i fe, i ka kolɔsilikela lasigiden ani baarakelaw nininka.

I be se ka kunnafoni werew sɔɔ don nataw la.

I bēna ninnu sɔɔ:

• siyɔɔ dɔ

• balo

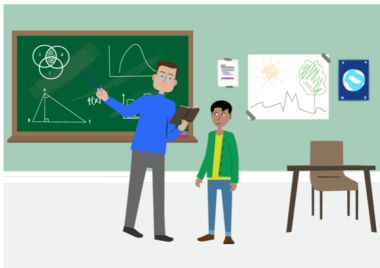
• finiw

• yeresaniya minenw

• wari don o don
musakaw kama

Ni i ye denmisen ye, yanmaruya bē i
bolo ka kalan kē ni ka dēgeli kē.
Baarakelaw bēna kalan ni
baaraketaw jɛfɔ i ye ka i dēmē ka
dēgeli kē, ka taa jɛ ni ka teri kuraw
sɔɔ.

Ka kɛjɛ ni i si hake ni i ka cogoya
ye, yanmaruya bē se ka di i ma ka
baara kē, ni i sago don.
Ikɔɔsibaga lasigiden ani
baarakelaw bēna kunnfoni wɛrɛw
di i ma.

➤ FURAKELI HAKE

Jamana jemɔgwɔ bɛ da a la ko i ye furakeli sɔrɔ i mago bɛ min na.

Baarakelaw ni kolɔsilikela/lasigiden bena a fɔ i ye ni bɛ se ka/bena furakeli segesegeli dɔ kɛ ni furakelikela walima dɔgɔtɔrɔ fɛ.

➤ KUNNAFONI DI BAARAKELAW NI KOLɔSILIKELA LASIGIDEN MA NI:

- i ma kenɛ, i joginnen don walima i mago bɛ dɛmɛ na furakeli teliman ko la
- lojura dɔ b'i la
- binkanni kera i la
- i ye miiri walima i bɛ ka a miiri ko i sirannen don mɔgɔ dɔ jɛ
- i kɔnɔma walima a bɛ se ka kɛ i kɔnɔma don
- i bɛ ka dɛmɛ jini kun wɛrɛ la.

Ni i nisɔngoyalen don tuma dɔw la, diminɛn, sirannen, jɔrɔlɛn walima ka geleya sɔrɔ sunɔgɔ la, i bɛ se ka kuma **hakilibana dɔnbaa dɔ fɛ.**

I bɛ se ka da furakelila la, dɔgɔtɔrɔ, hakilibana dɔnbaa, baarakelaw ani i kolɔsibaga lasigiden. I bɛ fɛn o fɛn fɔ, o si tɛna fɔ mɔgɔ si ye ni i kolɔsibaga/lasigiden tɛ i ka yanmaruya kɔ. Fɛn kelen min sen tɛ a la, o ye ni i ka jɛnamaya bɛ farati la walima mɔrɔ wɛrɛ ta.

➤ I BENA TO KA KE YORO JUMEN?

I bena to yoro min na ka jemgow to ka i ka kalifayoro seken segege be bo i si ni magow la.

I kolosibaga lasigiden ni baarakelaw bena kunnafoni di i ma i ka kan ka to yoro min. **I bena be seka deme soro ka i to yoro la jemgow ye min latige doron de.**

A ma ca, denmisenw ka kan ka bila yoro la u te se ka taa-ni-ka-segin ke yoro min iko u sago ye o ye cogo min. Ni i be o cogoya kono, i kolosibaga lasigiden, sariya laadilibaga ni baarakelaw bena i deme.

Sariya laadilikela ye mogo ye min be sariyaw don o jamana kono, a be se ka i ka cogoya kalan ni ka i deme.

I tora yoro o yoro, i ka kan ni lakana ye.

Mogo si yanmaruyalen te ka:

i la siran

i neni

kojugu ke i la

U kera mogo o mogo ye, dunnan walima i donbaga.

Ni geleya dow be i ni baarakelaw ce walima kolosibaga lasigiden, i be se ka i kano.

➤ KUNBENNI WAJIBI SARIYA JUMENW BE I BOLO?

A nafa ka bon i ka tije fɔ ani ka i ni jamana jemɔɔw ka je, hali ka a sɔɔ tuma dɔw la siranko don wala a ka gelen ka kokɔɔ jefɔ.

I kolɔsibaga lasigiden ani baarakelaw be se ka i deme ni u be i ka cogoya don.

Nin minnu file duguma, olu ye sariyaw ye i ka kan ka i ben minnu ma.

i be yɔɔ min na ka yen sariyaw labato.

Jamana jemɔɔw ko i ka to yɔɔ min na, i kana boli ka bo yen.

I ka jamana sariyaw labato, baarakelaw ni i kolɔsibaga lasigiden bena minnu jefɔ i ye.

MUN BENA KE NI I MA I BEN I KA WAJIBI KOKETAW MA?

Jamana jemɔɔw bena cogoya segesege ani ka kunnafoni di i kolɔsibaga lasigiden ma ni u ye a latige ka sira dɔw ta.

Ni nin kera, i be se ka kuma kene kan i kolɔsibaga lasigiden walima baarakela do fe ni ka aw ka cogoya jefɔ.

Jamana jemɔɔw be se ka a latige ko:

- **Misali la, i be se ka deme dɔɔnin sɔɔ,** ni i ni jamana jemɔɔw ma je.
- **Ni i ye juguya jogo ta, i be se ka bone i ka deme** la i be ka min sɔɔ.

I bena deme suguya min sɔɔ, o be bo i ka cogoya ni magow de la.

Erɔpu jamanaw ye:

jamana 4 werew: Isilandi, Layisesitayini, Norovezi ani Suwizerlandi.

O jamanaw la kelen dɔɔɔn de yanmaruyalen don ka i ka kalifayɔɔɔ seɓen segeɓe. Jamana nɛmɔɔɔw beɓa fɔ aw ye jamana min ka baara ye o ye.

8

**Erōpu Jamana
WERE**

Itali kɔnɔ:

- I ka kalifayɔɔɔ ɲinini baara be se ka laɲɔ.

Erɔpu jamana wɛɛ kan:

- jamana ɲemɔɔw be se ka a latige ka i lasegin i bɔra Erɔpu jamana min kɔnɔ.

Ni jamana nemogow ye a latige tuma min na ko u be i lasegin i bora jamana min
kono, i tana se ka hake dow soro, misali la:

- i tena deme sifaya dɔw sɔɔ ani
- yanmaruya tena di i ma ka baara ke.

I bena deme suguya min soro, o be bo i ka cogoya ni magow de la.

➤ JON BE SE KA E DEME NI I MA SON JAMANA NEMOGOW KA HAKILINA MA?

I be se ka kuma i kolosibaga lasigiden fe ni ka jininkali bee ke la.

I ni i kolosibaga lasigiden be se ka je ka deme
jini sariya donbaa nana do fe.

Baarakelaw be kunnafo ni di i ma
banumanketonw ko la minnu be se ka
kunnafo ni di i ma ni ka i deme.

I be se ka i kanbo Dije Kalifa Jekulu Cakeda ma (UNHCR) tuma
bee. UNHCR be mogow lakana minnu diyagoyara ka bo u ka
jamana la.

N KA NOTIW

Nin gafe in ye kun ye kunnafonidi dɔɔn de ye. A tɛ hakew walima sariyaw dilan a yɛrɛ ma. Erɔpu Jekulu Cakɛda Logo Kalifayɔɔ ko la (EUAA) ye a ka minen yɛrɛ di, ani ka gafe wɛrɛ dilan ka kɛɛrɛ ni nin gafe in ye, o yɛnmaruyalen don EUAA fɛ Erɔpu Jekulu Jamanaw dɔɔn de ma. EUAA tɛ sɔn jɔɔɔɔ walima dannaya baarakɛcogo numan, kɔɔkɔ, dafali, bennen walima dannaya ka nɛsin kunnafoɔni ma min bɛ gafe kɔɔ Erɔpu Jamanaw fɛ, ka kɛ cakɛla wɛrɛ fɛ. Erɔpu jamana tɛ walima mɔɔo o mɔɔo bɛ ka baara kɛ EUAA tɔɔo la min bɛ sɛ ka kɛ kunnafoɔni fɛ min sɔɔɔla nin gafe in kɔɔo.